

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe 1 lună . 2 "
 Nrul de Duminică
 pe un an 4 Cor. — Pen-
 tru România și America
 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Servicii ieftine.

De Ioan Slavici.

Se iartă azi în viața politică multe, se tolerează ori se trec cu vederea, nu toate se și însă dau uitării. Sunt mulți cei ce zic: »Brânză bună în burduf de câne« și mânăncă brânză, dar apoi aruncă burduful. Ți-se trece să fi de rea credință, să minți, să amăgești, să înșeli, să taci, când datoria ți-e să vorbești, să storci banul altuia, chiar să furi la nevoie, dar ești perdut, dacă faci prostii, de care adversarul poate să profite, iar în viața politică faptă e și vorba grăită.

Asemenea prostie a făcut gazetarul maghiar, care cu ocaziunea alegerii dela Beiuș a rostit vorba, că românii s'au compromis dându-și voturile pentru dr. Vasile Lucaciu — nu pentru că el e om de valoare, ci pentru că a fost aruncat adeseori în temniță.

E prețioasă mărturisirea, că e destul să fi prigonit de guvernul ungar pentru că să câștigi iubirea și încrederea românilor; mărturisirea aceasta nu însă susțitorii ideii de stat național maghiar au s'o facă. Chiar și dacă n'ar fi adevărat, că guvernul ungar nu prigonește pe săcătuți, ci pe oamenii cu virtute, numai încapă nici o îndoială, că, prigonind, guvernul ungar alege, ca chiagul, brânza din zăr, face o selecțiune și adună la un loc pe cei vrednici de iubirea și de încrederea românilor.

Mărturisind adevărul acesta, nouă mult

prețiosul gazetar dela »Függetlenség« ni-a făcut un serviciu gratuit.

Deși nu gratuite, dar mult mai prețioase sunt serviciile, pe care ni-le fac nobilii procurori regali, cari ne urmăresc cu nesațioasă luare aminte în tot ceace facem ori zicem.

Nu e fără îndoială lucru plăcut să fi târît pe la poliție, ori pe la judecătorul de instrucțiune, să te supui unei perchisițiuni ori să stai în fața juraților de mai nainte hotărâți a te osândi, e chiar urât să stai în temniță și ustură pe ori și cine cheltuielile de proces și amendele croite din belșug: toate aceste sunt însă amănunte ale luptei, și la »răsboiu ca la răsboiu« zice francezul: n'am fi ajuns fără de ele, unde suntem astăzi.

E mare mângâiere pentru noi să citim chiar și în gazetele maghiare mărturisirea, că cu cât mai zeloși sunt procurorii, cu atât mai bine se închiagă românii, dându-se la o parte cei bleji și slabi de înger și adunându-se la un loc cei inimoși și cu capul deschis; cu atât mai mare ni-e mângâierea când vedem, că domnii procurori dau înainte, nu se lasă.

Ori și cât de scump am avea să plătim acest zel al lor, dându-ne seamă despre rezultatele practice, trebuie să recunoaștem, că sunt ieftine serviciile ce ni-se aduc.

Sunt acum vre-o douăzeci de ani, când energicul Coloman Tisza, voidnd într'un moment de nervositate să ne strivească, a mutat curtea cu jurați dela Sibiu la Cluj, mulți dintre noi s'au bucurat, căci omul cu minte

se bucură, când adversarul lui face vre-o prostie.

Se amăgise marele om de stat cu gândul, că are să ne moaie, să ne înspăimânte, să ne facă terciu: urma a dovedit însă, că ne-a înțețit. Procurorii merg cu toate aceste înainte, și jurații nu-și dau seamă, că cel trimis în temniță crește cu o palmă și în gândul său, și în ochii fraților săi.

Guvern, procurori și jurați fac ceace fac, par'că lucrurile s'ar fi petrecând într'un sac înfundat, iară noi, cari știm, că ele se petrec în fața lumii, ne purtăm osânda, ne plătim amenzile, umblăm cu capul mai ridicat și publicăm din când în când cu fața cuvenită câte un »Calvar« pentru ca lumea să se încredințeze, că suntem oameni cu virtute și că sunt multe și mari prostiile ce se pot petrece în viața politică a Ungariei.

Mai sinceră și mai viuă ni-ar fi cu toate aceste bucuria, dacă guvern, procurori și jurați ar înțelege în cele din urmă și ei, că așa nu se poate rezolvă conflictul dintre români și maghiari și că ori și cât de bune și de ieftine ar fi serviciile, pe cari ni-le fac nouă, patriei comune îi fac servicii rele și foarte scump plătite.

Altele sunt căile ce au să apuce, dacă e vorba să ne întâlnim ca niște concetățeni și oameni cu minte, care-și dau seamă, că, vrând nevrând, au să trăiască împreună și mult perd, dacă-și petrec viața în harță necurmată.

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Curier științific.

O ANIVERSARE.

De Pompiliu Robescu.

Te-ai întrebat vre-odată, cititorule, cine a fost inventatorul acelor mașini, cari lucesc elegante și fine după vitrinele magazinelor, sau cari murmură într'o odaie, în care capul unei mame, al unei surori, ori al unei alte persoane simpatice se pleacă atent asupra acului, ce purtat repede de simplul mecanism împunge grăbit trăgând o linie dreaptă și frumoasă de cusătură? Te-ai întrebat vreodată cine a fost inventatorul mașinei de cusut și în ce condițiuni a făcut-o? Și într'un caz, și într'altul, următoarele scurte detalii vor da o explicație ce nu va fi nefolositoare, mai ales că se împlinesc cincizeci de ani dela punerea în practică a acestei frumoase și utile invențiuni, deci a cincizecea aniversare a mașinei de cusut.

La sfârșitul anului 1857 muri la Amplepuis (Franca de sud) un bătrân, pe care toți îl cunoșteau și-l socoteau cam dezzechilibrat. Ii ziceau »croitorul«, dar adevăratul său nume era Bartholomé Thimmonier. Deși murî foarte sărac și aproape în complectă mizerie, de mai multe ori în viața »croitorul« fu pe punctul de a câștiga și avere și glorie. Dar mai bine să povestim pe rând:

Bartholomé Thimmonier s'a născut într'un sat

Arbresle din departamentul Rhone din Franța în anul 1793. Părinții săi, din pricina revoluției franceze din acel an, fugiră la Amplepuis. Micul Bartholomé învăță singur să scrie și să citească și în 1806, la vârsta de 13 ani, intră la un croitor ca ucenic. Având norocul să tragă la sorți un număr favorabil, scăpă de armată și se însură; meșteșugul îi mergea bine și după puțină vreme, câștigă destul ca să ducă o viață destul de largă. Dar tinărul croitor nu se mulțumea numai să coasă, ci se gândea, observă, citea, înfine își cultivă cât putea mai mult, inteligența-i viie. Dotat de natură cu un spirit foarte inventiv, caută în toate privințele să simplifice și să grăbească lucrul croitoriei, și într'o zi, îi veni în minte că poate nu va fi imposibil să se facă o mașină, care să coasă singură și în mod mecanic.

Această idee, care conținea germeul marelui descoperiri, fû cauza ruinei și gloriei bietului Thimmonier.

Torturat de ideea fixă, în 1825 se stabilî la Saint-Etienne, cu gândul la realizarea visului său și timp de patru ani de zile, după o mulțime de încercări pe dibuite, în 1829 construi o mașină mică cu pedală, care cosea destul de bine și care actualmente se găsește în muzeul de țesături din Lion.

Din nefericire, mașina eră foarte primitivă, căci inventatorul eră foarte puțin cunoscător de desemn linear și de mecanică, dar într'o bună zi, făcû cunoștința unui inginer din Saint-Etienne, care i-se oferî să-i facă desemnurile conform cerințelor mecanice, aplicate și o a doua mașină fû construită, cu modificări și perfecționări însem-

nate. Inginerul aveă oarecare avere și se oferî să ajute pe Thimmonier.

— Dacă voiești — îi zise, — ne putem asocia și putem face o societate pentru confecționarea mecanică a uniformelor militare.

Thimmonier acceptă, și închiriară la Paris o casă în strada Sèvres, construiră optzeci de mașini, și făcură propuneri furnitorilor militari, care le primiră cu entuziasm.

Totul mergea de minune, când într'o bună dimineață, croitorii din Paris, crezându-se amenințați în interesele lor de noua invenție, năvăliră în atelierile lui Thimmonier, puseră mâna pe mașini, le fărîmară în bucăți, și dădură o sfântă de bătaie inventatorului de-l lăsară aproape mort pe scânduri.

Bolnav, ruinat de procesele ce i-se intentară, Thimmonier, care reuși cu multă trudă a-și salvă mașina-model, se întoarse la Amplepuis trist și abătut...

Dar demonul invențiunei îl turmentă mereu și se ocupă de invenția sa, pe care o perfecționă mereu. În 1834 se duse din nou la Paris — de data asta singur, — dar contemporanii lui îi rădeau în nas, nu-i luau în seamă celece spuneă, și înzădar, timp de șase luni, cercă să facă opinia publică să se intereseze de invenție așa că, isprăvind și ultimul ban, se întoarse la Amplepuis mai trist și mai bolnav, dar tot neabandonând draga lui mașină.

Însfârșit, după douăzeci de ani de sfortări, găsi pe un oare-care Magnin de Willafranca, ce

Transacțiunea. Chestia cvotei și a băncii a zădărnicit și de data aceasta încheierea pactului economic. Guvernul ungar s'a arătat învoit a primi urcarea cvotei ungare, pe lângă următoarele condiții: urcarea procentelor să fie mică, să se dea compensație corespunzătoare economică și să urmeze numai în 1911, pentru că actuala chee a cvotei este valabilă până la 1910. Guvernul austriac însă n'a voit să primiască asemenea condiții și astfel nu s'a ajuns la nici un rezultat nici acum.

Ieri înainte de prânz s'a compus definitiv textul tratatului vamal austro-ungar și partea referitoare la igiena animalelor. Pertractări s'au ținut și la ministerul căilor ferate, discutându-se chestia liniei Cașovia-Oderberg și a navigațiunii fluviale și maritime.

Miniștrii ungari au decis deja înainte de prânz, că nu se poate realiza compromisul și astfel ministrul președinte Wekerle s'a prezentat în audiență la Majestatea Sa și a declarat, că Ungaria și guvernul ungar nu pot satisface pretenziunile guvernului austriac.

După prânz s'a ținut conferință comună din partea ambelor guverne. Această conferință n'a avut alt rezultat pozitiv, decât hotărârea de a se continua tratativele la Budapesta.

Se afirmă, că guvernul austriac s'ar fi legat atât de mult de urcarea cvotei ungare, influențat fiind de partitul socialist austriac.

Un ziar vienez scrie, că dacă nici la Budapesta nu vor avea succes tratativele, cari se vor începe în Octombrie, atunci cabinetul Beck va descoperi în camera austriacă cauzele, pentru cari n'a reușit transacțiunea.

Miniștrii ungari au sosit aseară la Budapesta. La gară au fost primiți cu mare alaiu. Barabás Béla l'a salutat pe Kossuth, pentru că a apărut punctul de vedere maghiar. Kossuth mulțumind spune, că guvernul și-a făcut numai datoria. De altcun tratativele se vor relua peste două săptămâni.

Urcarea bugetului militar. Se afirmă că bugetul militar va fi urcat cu 9 milioane cor. pentru acoperirea salarelor mărite ale ofițerilor și cu alte 9 milioane pentru alimentarea armatei.

Disidență în partidul kossuthist. O parte a independenștilor deja mai de mult s'au arătat nemulțumiți cu politica guvernului. Hentaller a

luă în întreprindere fabricarea de mașini de cusut; dar și de data asta norocul îi surâse numai dela distanță, revoluția din 1848 izbucni și fabrica fu făcută cenușe.

Pe atunci Thimmonier avea 55 de ani, și cu toate că deziluziile îi ruinau capul, în suflet purta credința fermă a inventatorului sigur de descoperirea sa; și când se întremă puțin, se duse la Londra ca să-și expună mașina. Aci lumea comercială engleză, care se ocupase cu mult interes de experiențele de cusătură mecanică făcute de Thomas în 1804 și de Howe în 1834 se ocupă de mașina de cusut cu mult interes și înțelese repede rezultatul practic ce ar reieși de aci. Totuș, Thimmonier nu găsi pe nimeni, care să-l ajute; se întoarse în Franța și în 1855 își trimise invenția la expozițiunea din Paris. I-se conferi medalia de aur și juriul expozițiunii, în relație făcută asupra invenției, atestă că mașina lui Thimmonier avea un incontestabil drept de prioritate asupra tuturor celorlalte mașini similare de marcă engleză sau americană.

Bătrânul inventator credea că de data asta va ajunge la succesul final, dar vai, altceva decât justa și insuficienta declarație a juriului nu căpătă nimic.

și pornit o acțiune de a se constitui o fracțiune, care să mărturisească programul 48-ist nealterat. Acțiunea n'a succes. Se afirmă, că Hentaller va repăși din partid.

Cuvântul de mulțumită al dlui dr. V. Lucaciu.

*Domnilor deputați,
Iubiți frați,*

Am rămas uimit și încântat, când am văzut lucrarea grandioasă patriotică ce ați desfășurat cu ocaziunea luptei electorale din cercul Beluș-Vaşcău. Dacă-mi spunea altcineva, dacă mi povestea cele ce ați vorbit, ați lucrat: ascultam vorba ca o legendă plină de descrieri admirabile de caractere mari, de persoane, cari s'au jertfit în serviciul idealului mareț al vieții cetățenești, de apostoli, propovăduitori inspirați pentru respectul adevărului și al dreptății, de oameni extraordinari prin virtutea abnegațiunii, cari împinși de un sentiment irezistibil, nu numai răvnesc, dar cu un devotament sacru se pun în serviciul cauzei, pe care știu că au să o servească cu toată inima. Nu vede dificultățile, nu vede baionetele jandarmilor, șicanele dirigătorilor, nu aude amenințările sălbătice ale ucigașilor, nu știe de intemperiiile vremilor, de arșița soarelui, nici de ploaie nici de vânt, nici de masă, nici de casă; un singur ideal îl conduce: cauza mare națională, interesul cel mai presus de toate al patriei, și stă în slujba sa cu toate puterile, cu toată tăria, cu toată ființa sa, până când vede cauza dusă la izbândă!

Asta-i icoana modestă a dv. dlor deputați.

Mândru de astfel de tovarăși, plin de încredere și sfințenia cauzei noastre, care poate să producă astfel de eroi însofiteți, vă spun la rândul meu: Salveți Fratres! cum mi-a trimis și mie salutare scumpul nostru Alexandru: Salve Lucaciu!

Și se cade să vă spun acest cuvânt de salutare, nu numai pentru că vă sunt dator cu el, nu numai pentru că îl meritați pe deplin, ci mai ales pentru că să se știe și să se fixeze dela bun început, că în noi, în politica noastră, în vederile noastre, în aspirațiunile și idealurile noastre s'a realizat cu desăvârșire aceea, ce a cântat poetul în termeni atât de simpli și pătrunzători:

»Eu ți-s frate, tu-mi ești frate,
»In noi toți un suflet bate,
»Ca doi ochi într'o lumină,
»Ca doi fagi într'o trupină.»

După doi ani, învins de dureri, Thimmonier muri lăsându-și nevasta într'o mizerie absolută, în aceeaș epocă în care Howe și Singer, cari evident se inspiraseră dela invențiunea lui, deveneau milionari.

Bartholome Thimmonier a avut aceeaș soartă tragică ca Papin, descoperitorul aplicării vaporilor de apă, ca Jacquard, inventatorul războiului automat, și ca mulți alți binefăcători ai omenimei.

Acum i-se ridică o statuie, se vorbește de opera sa, i-se slăvește memoria, i-se laudă admirabilul său exemplu de energie. Dar această postumă reparațiune întru cât poate șterge suferințele îndurate de bietul »croitor«, care pentru a inventa un instrument de emancipație socială, trăi sărac și muri în mizerie?

Roma, Septembrie 1907.

H A Z.

La școală.
Profesorul. — Am să-ți fac câteva întrebări relative la mineralogie. Fii bun și-mi spune, unde se află mai multe daimante?
Studentul. — La cămătari, d-le profesor.

Iată frățietatea reală, sfințită și binecuvântată prin luptele mărețe ce le-ați desfășurat în campania electorală, spre bucuria tuturor celor buni, spre mărirea cauzei noastre naționale și a patriei iubite, precum și spre confuziunea tuturor mișeșilor, a tuturor șarlatanilor politici, a tuturor precupeților nerușinați, cari din stat, din patrie, din drepturile și datorințele cele mai sfinte cetățenești fac obiect de speculă josnică, sau toate le consideră de daraveri politice, unde nu voința serioasă și cunoștința luminată și liniștită a cetățeanului are să învingă, ci fraudă, prepotența și numai interese de partid traduse în bani su-nători.

Pentru că bine trebuie să fim în curat cu un lucru dela bun început, că participarea d-voastră la această luptă electorală, a înălțat toată cauza, și i-a dat o înfățișare de mare însemnătate, aproape de sărbătoare politică.

Ați dovedit mai înainte de toate credință fermă, neclintită, în vitalitatea programului nostru național politic, care în întregitatea sa constituie o sumă de principii și organizațiune politică, cu care am putea lua fără genă guvernarea țării în mână, bine știind că o am duce la o înălțime de fericire și de bunăstare, cum n'a mai fost niciodată, și nici nu poate să ajungă fără de realizarea programului nostru.

Și așa stând lucrul, fiindcă programul nostru este nu numai pentru națiunea noastră, ci este pentru țara întreagă, pentru toate popoarele, cari alcătuiesc statul, un program de înaintare spre bine spre cultură și civilizațiune: e lucru firesc că conduși de cea mai sinceră iubire de patrie v'ați interesat, ca să-l faceți cunoscut în cercuri cât de largi ale cetățenilor, și pe baza asta să vă câștigați noi soți de luptă în parlament cu cari împreună să duceți apoi lupta înainte spre binele de obște al patriei și al popoarelor ei. Prin urmare faptul d-voastră de participare la lupta electorală a fost și o dovadă de înalt și entuziat patriotism, și așa succesul obținut este un mare merit patriotic al d-voastră, că ați dus în parlament un sincer tovarăș de luptă, care vrea să priceapă înțelesul sublim al politicei patriotice, ce vă inspiră pe d-voastră.

Fixând astfel acest punct arhimedic al politicei noastre naționale patriotice, urma oarecum de sine și ținuta francă și nobilă, care v'a caracterizat în tot decursul campaniei electorale.

Ați vorbit în mod franc, cinstit și nobil, cu toți concetățenii noștri, cu toți compatrioții, fără deosebire de limbă, de lege, sau naționalitate. Ați expus starea lucrurilor din țară, precum se zice, situațiunea politică, ați tâlcuit punctele principale ale programului, ați zugrăvit dorințele popoarelor, și ați spus ce dorim să facem pentru îndreptarea relelor, pentru îndemnarea spre bine a trebilor țării, ca țara și popoarele ei să fie fericite. Apoi i-ați pofit să judece ei singuri cu mintea lor, să asculte de cuvântul inimii, al conștiinței și punându-le toate în cumpănă dreaptă, să pornească la urna electorală, cum pleacă creștinul credincios la biserică într'o zi de mare sărbătoare, și acolo să-și dea votul, unde l trage inima.

Noi nu le putem da nici bani, nici beuturi, nici nu le facem făgăduințe, cum le-au făcut înșelătorii, ci cerem iubirea și încrederea lor, ca pe baza aceasta să putem lucra în dieta țării pentru binele lor; — așa le spuneați meselor.

Și această ținută vrednică a dumneavoastră a înălțat moralul aceluiaș popor strivit, care s'a încălzit după atâtea decepțiuni amare, a prins curaj și speranță, l-ați redeșteptat la o nouă viață: și a plecat la urnă treaz, serios necorupt și necumpărat, cu conștiința senină că dându-și votul așa precum conștiința îi dictează, săvârșește o faptă de o înaltă datorie către țară și neam!

Iacă rodirile politice-morale ale lucrării d-voastră: deșteptare, lumină ordine și demnitate cetățenească!

Înainte de de-
Jun, dacă beai
un jumătate de
poc al de apă
amară o o o

Igmándi alui **Schmidthauer**,
stomacul neregulat îl aduce în
ordine în decurs de 2-3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, galbinare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la **Schmidthauer Lajos**, farmacist în Komárom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mai

bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se confunde cu lă apă amară.

Și în această luptă frumoasă ați avut de ajutor mai mulți tineri universitari, cari și ei s'au dovedit de ucenici vrednici de măștrii lor. Această constatare ne umple inimile cu mulțumire și buna speranță pentru viitor. Poporul are lipsă de sfătuitori sinceri, de conducători înțelepți și de patrioți luminați, a căror povește să-l ducă și să-l țină pururea pe calea cea dreaptă a bunelor moravuri și a faptelor virtuozitate cetățenești. Și putem afirmă că scumpa noastră junime, sub conducerea dumneavoastră ni-a arătat toate semnele îmbucurătoare pentru un viitor mult promițător. Câte ispite, câte amenințări, ce de primejdii și dificultăți în carieră, la examene, la numiri, la toate dorințele pentru asigurarea unei existențe la care sunt îndreptățiți în viață: toate aceste considerații le-au călcat, le-au nesocotit, în fața datoriei mari naționale patriotice. Și bine să-și însemne scumpii noștri tineri, că sistemul politic de corupțiune, ce bântue țara în primul rând vrea să se atingă de caracterul lor național, și toate favorurile le leagă de condițiunea umilitoare și rușinatoare a *renegatismului*. Pruncii noștri, în fața acestui sistem trebuie să fie ca niște eroi, să învingă toate piedecile, ce li-se pun în cale. Și să fiți, eroi să fiți, națiunea cere, patria pretinde dela noi jertfă întreagă. Să știți că chiar pentru virtuțile părinților voștri și ale noastre, viitorul e al neamului, care prin poporul său, prin actualii săi se știe afirmă, și știe să răspingă ispitele ce vreau să-l ducă la prăpastia renegatismului. Să nu credeți în doctrina falză a șovinismului descreerat. Patria n'are lipsă de ideea de stat, patria respinge unitatea de rasă, țara n'are știre de gugumăniile cu unitatea culturală, interesele țării nu cer desbrăcarea popoarelor de caracterul lor etnografic, de limba și de naționalitatea lor. Din contră, istoria, morala publică, caracterul individualităților etnice, însași voia lui Dumnezeu, descoperită prin firea, ființa și limba proprie, dată popoarelor, arată și ne învață monstruozițata politice șoviniște, care în orbia și fudulia sa nu cunoaște rezoanele superioare ale statului, a virtuților cetățenești și patriotice, și toate le-ar distruge în vârtejul corupțiunei sale politice.

Ferțiți-Vă, scumpă tinerime, de această corupțiune grozavă a renegatismului, și veți salva țara, popoarele și pe voi înșivă de mari primejdii, de rușini și de umiliri, veți evita soarta conștiințelor corupte prin vânarea intereselor private, egoistice, cari nu-și găsesc pace nici liniște, pentru că au pătat și au vătămat acea, ce e temeliea vieții morale-politice: *conștiința națională*.

Rezultatul lucrării, a apostolatului constituțional, a deșteptat vii mulțămiri în toată obștea românească, iară presa străină, ai cărei reprezentanți au fost de față la actul alegerii, și-au dat verdictul întemeiat pe fapte netăgăduite, și putem fi îndestuliți cu acest verdict al civilizațiunei, care ne-a declarat de un element de ordine și de bună rânduală în stat, ca și când ar fi zis cuvintele aceste pline de farmec:

»Viitor de aur românimea are«.

Contrarii noștri politici încă și-au primit verdictul. Noi dorim să le fie ocaziune de deșteptare la cultul ideilor de »Libertate, egalitate și frățietate«.

Cu ideea de stat, cu unica și exclusivă cultură: și cu »focșul« nu mai merge în Europa cultă!

Cu nespună bucurie am putut constata, cum s'a zguduit înc'odată toată românimea, și fără de nici o notă discordantă a salutat pe alegătorii bravi pe conducătorii lor harnici, pe deputații naționaliști, și noul lor triumf.

Fenomenul acesta politic își are însemnătatea sa deosebită.

Arată și dovedește dorul firesc pentru învingerea acelei direcțiuni politice, care singură e în stare să dea țării liniștea și îndreptarea spre bine și spre fericire, și unde vede realizat acest dor, saltă de bucurie, și își manifestă bucuria, ca toată țara să se poată bucura de veselia celor mai buni fiți ai ei. Va să zică triumful nostru este biruința ideilor, cari fericesc țara, bucuria noastră este simțul de fericire al patrioților celor buni și adevărați, politica noastră este în conglăsiune cu ideile mari, cari pătrund până la înaltul Tron și la înalta Casă Domnitoare, și se revarsă cu lumină binefăcătoare peste patria întreagă, ba îmbrățișează omenimea toată.

Acest cuvânt unanim de însuflețire și de bucurie, ne impune nouă mari și grele datorii, anume: să stăruim din toate puterile pentru realizarea programului nostru politic, asta pretind interesele cele mari:

Tronul, patria, popoarele țării și mai ales scumpa noastră națiune!

La această lucrare măreață patriotică și națională m'ați chemat, și eu îmi voi pune toată nișuința să pot răspunde chemării d-voastre:

Așa să-mi ajute Dumnezeu!

Geniul românismului să ne unească pe toți în marea noastră lucrare patriotică!

Șișești, 15 Septembrie 1907.

Cel mai mic frate:
Dr. Vasile Lucaciu.

Doi eroi — executați.

Justh Gyula și Barabás Béla, două ilustrități ale partidului guvernamental, sunt executați rău cu prilejul serbării dela Pusztaszer.

Justh, pentru că deși are aproape locuința sa, nu s'a deranjat să ia parte la serbare, iar Barabás, eroul vorbirilor, pentru bătăria ce a comis.

Să luăm pe rând lucrurile.

»Népszava« întreabă:

»Dar unde a rămas Justh Gyula, cel mai mare prezident al parlamentului, care din jaful hetumogerilor și-a rotunzit o moșie cu mare întindere în vechiul Ciănad? Unde a rămas Justh Gyula, care la Bătania și-a slobozit din brațe în pocal șampanie, jurând că nu votează nici un afurisit creștar și nici un recrut fie chiar d'un cot, până ce regimentele ungurești nu vor fi duse în luptă sub comandă ungurească?

»Unde a fost Justh! Unde și ce a adus jertfă amintirii fondatorului patriei? El a fost acasă, în castelul său dela Pusztaszent-tornya, aranjat cu lux orientat, unde jertfește din cupe, pe lângă muzică țigănească. Semioficioasele, adevărat, spun minciuna că fiind grozav de ocupat, n'a putut să distingă statua lui Arpad adresându-i cuvinte. Ocupația grozavă era că Justh și prietini săi aduceau jertfă bou alb și pui fripți — propriei lor burte. Domni din Ciănad și din capitală umpleau cupele cu vin bun, ameștor și pe lângă sunetele muzicii țigănești alui Parsi din Macău au băut până în zori de zi, pentru sănătatea lor, »a megszerzett haza sárga földéig« (— pe românește: până s'au tăvălit pe pământul galben a patriei cucerite).

»Asta a fost ocupația grea. Din cauza asta Arpad nu s'a împărțit de baterea pe umăr din partea dlui prezident, de vizita domnilor din strămoșescul Ciănad. Din cauza asta s'a întâmplat că vechiul Ciănad a fost reprezentat la serbare prin Dózsa (Deutsch) Samu și Geller Béla (Bernath), funcționari ai comitatului. Întâilul e domnul, pe care dl Justh nu l-a ales vicșpan pentru că e *jidov*. Lui Arpad însă și jidovul acesta i-a fost bun, împreună cu celalalt!

Iată acum ce scrie »Alkotmány«, despre Barabás, al douilea jiuvaier kossuthist:

»Dacă frazele fără cuprins, dar declamate cu glas sunător, ai putea să fie necesități ale unei serbări naționale, atunci și serbarea dela Pusztaszer ar putea fi considerată ca națională. Dacă ne așteptăm însă, ca la o serbare de felul acesta sentimentele înalte ale națiunei să fie exprimate într'o formă care să răspundă nivelului mijlociu al clasei mai culte, apoi atunci nu putem perde vorbe multe asupra serbării.

»La serbătorirea lui Arpad, în numele întregii națiuni maghiare, ar fi trebuit să vorbească un om, care pricepe istoria noastră, care învățăturile din trecut le știe potrivit în curentul puternic actual ajuns pe teren intelectual, care nu se mărginește la cărțile de povești și cu câteva variante din frazele obișnuite cortesești. Aici ar fi trebuit un bărbat de stat cum l-a zugrăvit Apponyi în vorbirea sa de recepție în sânul societății Kisfaludy: care să aibă cunoștință, a cărui suflet se știe ridica și pe aripele fantaziei, ale cărui vederi de bărbat de stat nu sunt mărginite de hotarul

vederilor înguste. Barabás Béla a vorbit însă la serbarea asta ca un președintele avocat găinar cu glas mare în sânul unei societăți de mese dintr'o mahala, pe care *îngrămădirea nelogică a întâmplărilor numai din bațjocură l-au împins între oamenii conducători ai neamului*.

»Dacă priceperea ce s'a manifestat ieri în vorbirea lui Barabás Béla n'a fost mărginirea individului, ci ar fi însușire comună a frunțașilor neamului, atunci ori care om cult ar trebui să jure pe prorocia lui Herder, care n'a dat acestui neam o viață mai lungă decât o sută ani. Înțeleg acum, de ce între 48 își toate-s pustii pentru omul cu ceva cultură peste medie; unde vorbitorul de ieri e conducător, acolo cunoștință nu e și nu poate avea trecere: *acolo dominează talentul de corteseșire a prepotentului șgomotos de pe vârful butiei (hărădului)*.

E de remarcat, că în toată vorbirea, Barabás nu amintește nimic despre casa domnitoare ori cel puțin despre actualul domnitor.

Din România.

Sosirea membrilor congresului internațional de petrol la Constanța. Sâmbătă la orele 6.50 seara au sosit cu trenul special venind din Cernavodă congresiștii petroliferi. Cu același tren au sosit d-nii: prim-ministru Sturdza, Morșun, ministrul lucrărilor publice Saligny și inginerii.

Trenul a sosit la debarcader în port, unde a fost întâmpinat de d-nii: prefect Vârnav, primar Georgescu, consiliul comunal, general Culeer, inginer Păslă, d-na Sturdza și un numeros public. Imediat congresiștii au fost duși la vaporul »Dacia« care le-a fost pus la dispoziție.

Portul și drumul ce duce spre bulevard e frumos pavoazat. În noul bulevard s'a ridicat de către construcția portului un frumos pavilion, unde va avea lor banchetul oferit de primărie și de prefectură.

La orele 8 și jumătate s'au intrunit congresiștii, invitați la pavilionul de pe bulevard, care e frumos pavoazat cu drapelul din toate statele și iluminat cu lămpi electrice. Banchetul e prezidat de dl prim-ministru Sturdza.

În tot timpul a domnit mare animație. A făcut o excelentă impresie pavilionul având vederea spre mare. În timpul banchetului bărci, iluminate a giorno, au făcut serenade și au defilat în fața pavilionului.

Primul toast îl ridică dl prefect Vârnav care închină în sănătatea familiilor regale și princiare și a auguștilor lor copii.

Apoi făcând istoricul Dobrogei arată, progresele făcute aici de când se află sub stăpânirea României și interesul ce-l dau guvernării pentru portul Constanța. Termină închinând în sănătatea congresiștilor.

Dl Colson, profesor la politecnica din Paris, închină în sănătatea dlui Sturdza.

Dl Syroczyński din Lemberg spune că de când se află în România a străbătut ținuturi dela munte la mare și peste tot a văzut activitate și muncă.

Pleacă ducând cu sine cea mai frumoasă impresie. D-sa termină închinând pentru dl prefect Vârnav.

Dl Davis Day dela The United States Geological Survey zice că acum douăzeci de ani a mai vizitat România și a rămas surprins acum de progresele făcute în acest scurt interval. D-sa închină pentru progresul României.

Dl Leon Pachalian reprezentantul industriei ruse laudă ospitalitatea pe care a avut-o în România și spune că-i va rămânea neștersă amintirea pe care o duce în țara sa. Bea pentru România și românul ospitalier.

Dl primar Georgescu salută congresiștii în numele orașenilor și spune că Constanța se simte mândră a avea în sinul ei pe congresiști. Acei cari au vizitat terenurile petrolifere trebuiau să viziteze și portul Constanța care este drumul pe unde pleacă bogățiile României.

Dl doctor Gaster din Londra spune că ducându-se în Anglia va sune englezilor progresele făcute de România și că portul Constanța este unul din cele mai mari porturi și accesibil tuturor vaselor mari. Închină pentru guvern. Dl Gaster a ținut discursul în românește.

La sfârșit în cuvântul dl Sturdza, care laudă silințele date de comisiunea europeană pentru facerea gurilor Dunării navigabile și cum întâmplarea a făcut că inginerul Hartl întorcându-se din Crimeea să rămâie forțat timp de o lună la Sulina de unde apoi ducându-se în Italia a muncit pentru înființarea comisiunii europene. Speră că cu concursul statelor a căror reprezentanți se afla aici și concursul savanților și inginerilor să se facă același lucru și pentru industria petrolului și asigură că România va da concursul și va face totul pentru dezvoltarea portului Constanța. Închină pentru congresiști.

Banchetul a luat sfârșit la ora 11 jumătate.

În tot timpul muzica militară a cântat diverse arii. La sfârșit congresiștii au încins o mare horă și sârbă pe malul Mării. Duminecă oaspeții au vizitat portul și stațiunea de petrol.

Di dr. Creangă a fost însărcinat să îndeplinească funcțiunile de secretar pe lângă comisiunea parlamentară pentru studiarea anteproiectelor cu privire la chestiunea țărănească.

Săptămâna aceasta se vor trimite invitații personale membrilor comisiunii spre a se întruni în ziua de 15 Sept. în sala senatului.

Di Vintilă Brătianu, primarul capitalei a dispus ca salariul său lunar în sumă de 960 de lei, să serve pentru sporirea fondului de 5000 lei, care se scrie în fiecare an în bugetul comunei, și servea la trimiterea coloniilor școlare în diferite stațiuni climatice spre a și căuță sănătatea.

România și industria petrolului.

— Toastul dlui Vintilă Brătianu la banchetul dela »Teatrul Național.« —

Domnilor miniștri,
Doamnelor,
Domnilor,

Sunt fericit a saluta, în numele Capitalei României, pe membrii celui de al treilea congres internațional de petrol. Cunoscând sentimentele concetățenilor mei, țin să vă arăt, că acest salut nu este numai de formă ci sincer, și izvorit din marele interes ce purtăm rezultatelor acestui congres.

Țările mari, cu populație numeroasă și cu teritorii întinse, se duc să caute în colonii de peste mări întrebunțarea energiei pe care o au disponibilă.

În lupta cea mare pentru viața dintre popoare, împrejurările sunt mai grele pentru cei mai mici și mai decurând veniți.

Aceștia din urmă trebuie să caute o compensație într-o mai bună întrebunțare a însușirilor naturale ale poporului lor, potrivindu-le la brațul unei pârgii mai puternice, adică știind să și unească soarta cu interese mari mondiale sau continentale.

Dacă, prin situația noastră la Dunărea-de-jos, — la o mare răspântie de popoare, — am avut de trecut în istorie clipe grele, nu e mai puțin adevărat că azi ne putem considera în unele puncte ca favorizați de natură, prin însăși această situație la gurile unuia din cele mai frumoase fluvii ale Europei și prin zăcămintele ce le avem dintr-un combustibil ce devine, în zilele noastre, unul din cei dintâi factori ai industriei mondiale.

Petrolul are deci pentru noi, nu numai un interes imediat în dezvoltarea industriei noastre născându, ci mai cu seamă puțința aceasta de a mări rolul nostru economic internațional face ca chestia petrolului în România să fie nu numai o chestie curat economică, ci o chestie politică și așa putea zice, națională.

Totuși, nu trebuie să ne facem iluzii. Bogățiile prea mari ale celor mici devin uneori o pricină de greutate pentru dâșii. Păzitori ai unei comori pe care, întrebunțându-o pentru dâșii, o vor întrebunțea deasemenea și pentru interesul comun, unde vor găsi cei mici puterea de a se apăra

împotriva poffelor de acaparare particulară? O vor găsi servindu-se de acea mare și puternică pârgie de care vorbeam mai sus, respectând interesul mondial pe care-l are petrolul.

În discuțiile științifice vânturate în sânul congresului internațional, mai găsim punctul de sprijin necesar spre a ocroti interesele generale ale combustibilului lichid.

Fiind primul congres de petrol ținut într-o țară de aplicare practică, acest al treilea congres va avea, suntem siguri, rezultate directe pentru industrie. Dar știința, ridicându-se peste interesele locale și imediate, unificând părerile, stabilind legile mari ale tuturor cauzelor, nu poate decât să scoată și mai mult în evidență principiile permanente ale tuturor chestiilor.

De aceste interese generale permanente vom noi să legăm viitorul petrolului nostru. Istoria tinerei noastre industrii este dovadă, în ce privește trecutul. Dorința exprimată de Statul român ca acest al treilea congres să aibă loc pe teritoriul său, este garanția pentru viitor.

Toți cei cari se interesează în special de petrolul român vor putea, — chiar din această însemnătate pe care o atribuim noi congresului petrolului și a marilor interese pe cari noi le legăm de dâșul, — să degajeze, în toată cunoștința de cauză, condițiunile cele mai potrivite pentru munca ce vor să o întreprindă.

În marele interes pe care Statul și cetățenii români îl poartă chestiei petrolului, ei vor găsi un concurs efectiv și continuu pentru dezvoltarea acestei industrii. Aceasta e o garanție că Statul mai ales va și și împlinească rolul, pentru a ocroti evoluția acestei industrii spre cel mai mare bine al tuturor.

Orice industriaș prevăzător își va aminti că, spre a fi prosperă și bazată pe temelii solide, o industrie trebuie în primul loc să fie legată de necesitățile țării în care dorește să trăiască.

Își va mai aminti că industria aceasta trebuie să știe a face să participe la dezvoltarea ei, toți factorii naționali disponibili sub toate formele posibile; că trebuie să știe să devină, nu o industrie închisă și numai în serviciul unui interes străin de țară, — ci un factor însemnat în economia națională acestei țări. Orice alt regim nu poate conveni unei țări libere și conștientă de drepturile și datorile sale, și o industrie nu se poate mai bine desvolta într'un stat care nu și îndeplinește în întregime sarcina ce-i incumbă.

Aceasta este, domnilor, întreita însemnătate pe care românii o dau congresului petrolului.

Acest congres leagă o chestie economică a țării de o chestie de interes mondial; el ne dă, prin caracterul său științific, un punct de sprijin spre a menține chestia la înălțimea ce o merită; el arată, în sfârșit, tuturor acelora cari se interesează de petrolul român, cari sunt singurele condițiuni potrivite pentru muncă.

Sub aceste auspicii se deschide pentru români al treilea congres internațional al petrolului, și pe toate aceste speranțe se întemeiază, domnilor, urarea de reușită pe care capitala României v-o adresează prin glasul meu.

Beau dar în sănătatea membrilor celui de al 3 lea congres internațional al petrolului. (Aplauze prelungite, ovațiuni).

Revista ziarelor.

»Araa és Vidéke« ocupându-se în articolul ei de fond de azi cu zădărnicea tratativelor economice, scrie între altele:

Primirea iunctivului ar fi pentru guvernul ungar egal cu sinuciderea. Cabinetul acesta nu se leagă desperat de fotelele de catifea. Nu vrea să înșă nici să și câștige merite de a cădea. Dacă nu va fi inevitabilă criza, atunci vină mai bine de sus; să vină din cauză, că șefii pretenziunilor naționale nu vor să fie trădătorii națiunii.

Răspunderea pentru urmări cade în sarcina guvernului austriac. Ce va urma după asta? Contactul încă nu s'a zădărnicit de tot. Viena a luat ofensiva, ca să vadă efectul. Situația ei e atât de favorabilă, că desigur poate proba și

cu mijloace îndrăznețe. Dacă atacul nu va succede, va retră și va începe din nou cu tocmelile. Dacă îi va succede, va râde în pumni. Numai cât i-s'a tocit tactica, i se cunosc toate fazele.

Dela Beiuș.

Petrecerea casinei române.

E trebuință ca pentru extra beiușeni să ilustrez încătu și precedentele petrecerei; după datina din bătrâni balul casinei române din Beiuș a avut loc punctual și totdeauna la an odată, în luna lui Februarie, aceasta deja ni-s'a prefăcut în datină și e ceva inomisibil la ce contează cu toții ca la un lucru sigur ce se repețește anual.

La petrecerea casinei române se învâluște orașul cu provința, petrecerea e bine cercetată — public imens — e punctul culminant al vieții sociale române din Beiuș și jur, aici se întâlnește românimea din valea Crișului negru și ca la o petrecere intimă își dau samă unii cu alții de cele întâmplate în decursul anului: coconițele își împărtășesc tainele lor, doamnele plăcerii lor, domniii isprăvurile, iar tinerii recordul ajuns în bravură.

Cum am ajuns să avem și petrecere de vară din partea casinei noastre e ceva interesant.

Casina maghiară din loc în mai multe rânduri s'a încercat să deie vre-un bal sau întâlnire socială însă nici odată nu i-a succes, neavând public. Nu s'au prezentat numai 3—4 familii și un cârd de oficianți, dansatoare ca în lună; acuma în 6 l. c. s'au pus să facă o petrecere de vară sub firma și spre folosul casinei maghiare: »belényesi kaszinó« »casina beiușană«, fiind pe aceea manevre erau invitați și ofițerii, ei din firma casinei au putut să deducă cumcă noi, românii doară suntem la o casină comună.

Pentru succesul petrecerei la ce de apucături au recurs, au alarmat tot orașul că petrecerea se face în onoarea ofițerilor și se sforțau să ne câștige să ne prezentăm și noi, ce însă nu li-a succes; dacă până acuma nu am putut face cauză comună pentru ostilitățile lor, acuma așa de repentin să ne uităm de scandalele și mizerabilitățile fără de sfârșit dela alegerea iubitelui nostru deputat dr. Lucaciu.

Alcun nu am putut înțelege acum ca fulgerul venit din cer senin, de unde atâta dragoste pentru armata comună încât și în onoarea lor să fie petrecere, numai mai deunăzi s'au luptat pentru comanda maghiară, acuma cea nemțească le convine?

De succesul petrecerei din 6 numai atâta însemn că ofițerii nevoind să și petreacă ei de ei dejă după zece ore s'au depărtat foarte decepționați.

După aceste ne-am pus noi să salvăm cinstea Beiușului și să se vadă virtutea română.

În 14 l. c. la 8 ciasuri sara, încăperile hotelului »Stăna de vale« se umplură repede cu un public ales, pe fețele tuturor se observă că mai așteaptă ceva și deodată tresar toate inimile ca electrizate: se prezintă ofițerii în corpore, conduși de doi generali, o suită de peste 50 ofițeri, dintre cari o parte însemnată erau români adevărați, intraseră în rând între uralele publicului.

După o scurtă întreținere și reciproce salutări lângă acordurile dulci ale orchestrei militare s'a încins apoi dansul, ofițerii nemți rupeau ardeleana din resputeri.

Își era drag să vezi cu cât foc jucau frumoasele românce legându-se pe brațele sigure ale ofițerilor drăguți, din jocul ochilor puteai să testești că în uniformă totuși e ceva irezistibil, ar trebui să te transpui aievea în lumea poveștilor să poți descrie bucuria nevinovată și sentimentele produse sub impresia petrecerei a coconițelor gingașe.

Tot așa veselă înainta petrecerea și dâșul — doară mai frumos ca de altădată numai între țivilii nu mai contenea făcând impresia excelentă asupra ofițerilor străini, cari nu se mai pot reține să nu și exprime mirarea în înțelesul celor văzute.

Apoi culmea petrecerii!

În pauză spre mare mirare a distinșilor oaspeți străini a răsunat sala de cântări frumoase și doine

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás măstru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmoră, granit, syenit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în **Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.**

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatak.

românești și de urale repetite și foarte insufleteite la adresa Dinastiei mult iubite și la adresa armatei comune, atât cântările dar mai ales uralele sincere au făcut excelentă impresie.

Intre nesfârșite și frenetice aplauze s'a continuat dansul până în zori, voia bună nu mai avea margini, în faptul zilei numai cu greu ne-am putut despărți, cași cum tot laolaltă am fi fost.

Încerc să dau cel puțin în fragment numele coconitelor: Nina Chilner, Ileana Chideoșan, Silvia Ciavici, Silvia Clintoc, Margareta Creț, surorile Crișanu, Rozica Drimba (Toboli), Elena Fabian, Elena Ghera, Veturia Gavra (Buntesd), surorile Ionescu (Ciuci), Tecla Lazar, Rozalia Miștrăș, Bianca Nyeș, Nina Pap, Georgina Pop, Irina Pap (Giula), Ecaterina Popluca, surorile Sferle, Eugenia Tăbăcar, surorile Țiț, surorile Voștinari și surorile Vaș.

Laudă se cuvine aranjatorilor și organizatorilor petrecerii pentru zelul desvoltat, că prin această mare cinste au făcut neamului în ochii străinilor, laudă specială se cuvine dlor Alexandru Ghera și Ioan Ciordaș, președintelui »Casinei române« pentru că au făcut tot posibilul să se aflu bine între noi oaspeții distinși ca cei doi generali, apoi baronul Manzi, contele Eszterházy.

Această zi de bucurie și de elevare sufletească va rămâne neștearsă în inimile tuturor, toți fiii neamului, cari au aprinsă în sufletul lor scânteia iubirii de neam s'au grăbit cu drag a se achita de datorința aceasta națională, pentru că numai așa vom putea rezista politiceii distrugătoare a domnilor dela putere, dacă armata comună spre binele tuturor așa raporturi bune va păstra pentru noi; dacă armata comună ar dispărea, honvezimea în tot satul românesc s'ar achită ca la Pânade.

Cel puțin acesta e crezul meu.

Rezultatul moral și material a petrecerii de azi e la culme. *Eugeniu Nyéki.*

Din străinătate.

Situația în Maroc. Se așteaptă lupta decisivă între sultanul Abdul Aziz și între fratele și rivalul său Muley Hafiz. Sultanul așteaptă să fie sprijinit de Franța. Dacă va ieși el învingător se crede, că-i va succede să restabilească ordinea. Dacă însă va învinge Muley Hafiz, el va tinde să realizeze programul, prin care s'a făcut popular și care intenționează alungarea tuturor europenilor din Maroc, căci Marocul numai al marocanilor poate fi.

Sărbările dela Plevna. După inaugurarea monumentului ridicat la Plevna, principele și marele duce Vladimir Alexandrovici au trecut în revistă trupele pe piața din fața gării Plevna. Apoi, în fața regimentului 17 infanterie, și în mijlocul aclamațiilor entuziaste ale garnizoanei și poporului principele a proclamat pe marele duce Vladimir Alexandrovici șeful acestui regiment.

Marele duce Andreiu Vladimirovici a fost numit căpitan a la suite, al aceluiași regiment, iar marea ducesă Maria Pavlovna, șeful regimentului 3 de cavalerie din Filipopol.

Principele Ferdinand a ținut în fața regimentului 17 o alocuțiune călduroasă amintind bravura marelui duce Vladimir în timpul războiului liberator, calitatea sa de fiu al țarului liberator, declarând că în amintirea faptelor sale războinice și în amintirea acelei zile memorabile, îl numește șef al regimentului. Principele a adăugat că regimentul va fi demn de onoarea ce i-se face dându-i un nume care este emblema datoriei, virtuții, bravurei și onoarei.

Marele duce emoționat până la lacrimi, a sărutat pe principe de trei ori cu efuziune mare în mijlocul aclamațiilor armatei și unei imense mulțimi. Apoi regimentul defilând, a trecut în fața șefului său

onorar; marele duce Andreiu punându-se în fruntea companiei sale, a defilat și cânsul.

La prânzul dat la restaurantul gărei Plevna, așistau la masa principelui și marilor duci generali Strucoff, Parensoff și Tutolmin, trei eroi ai luptelor dela Plevna.

Mișcarea culturală.

Corul lugojenilor la Ciacova.

Din incidentul sfințirii bisericii gr.-or. române și a adunării generale a reuniunii învățătoresți, Reuniunea română de muzică din Lugoj aranjază în Ciacova la 8/21 Sept. în favorul bisericii concert cu programa următoare:

I.

1. I. Vidu: »Lugojana« cor mixt.
2. I. Mureșan — I. Vidu: »Trecui valea« cor mixt.
3. Gh. S. Vasiliu: »Cât aș dori« romanță cântată de dl. D. Florescu, cu acompaniament de pian.
4. A. Adam: »De aș fi rege« (Si J'étais Roi). Romanța, Corul și Nocturna din actul I. Soliști: Dna Elisabeta Jurca (Nemea), dl. dr. D. Florescu (Zephoris), dl. G. Serban (Regele). Acompaniament de pian.
5. Ant. Sequens: »Rapsodie Română« executată la pian de dșoara Cornelia Pinciu.

II.

6. C. Loewe: »Ciasornicul«, baladă cântată de doamna Elena Boeriu cu acompaniament de pian.
7. I. Vidu: »Răsunetul Ardealului« cor mixt cu solo cântat de dna Maria Molitor.
8. I. Vidu: »Peste deal« cor mixt cu solo de bariton, cântat de dl. L. Tempea.
9. L. Tempea: »Improvizatii de melodii naționale« executate la pian de autor.
10. I. Vidu: »Negruța« cor mixt cu solo de bariton și sopran: dl. Ios. Bireescu și dșra Anica Bobora.
11. I. Vidu: »Pui de lei« cor mixt.

Conferința dlui Gr. Pletosu.

la adunarea »Asociațiunii« în Bistrița nu va trata despre alcoolism, cum s'a anunțat, ci »Despre creșterea adulților față cu preocupățiunile de azi.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Septemvrie n. 1907.

— **Amicii și abonații noștri sunt cu stăruință rugați să binevoiască a-și achita prețul abonamentului. Se apropie deja ultimul pătrar de an și unii n'au achitat nici cvartalul ce se încheie. Avizăm că vom fi siliți a sistă trimiterea ziarului, celorce nu se vor grăbi să achite ce datoresc!**

— **Aviz. Comisiunea de verificare a municipiului Arad va ținea în 19 și 20 a lunii c. ședințe, în cari se va stabili lista viriliștilor din comitat.**

Ședințele se vor ținea la casa orașului în cancelaria notarului comitatens Boros Iván. Toți viriliștii, a căror dare trebuie calculată duplu să-și prezinte comisiei cererile în zilele susamintite verbal sau în scris.

— **Descuragați!** »Budapesti Hirlap« dela 17 c. aduce un raport (foileton) despre serbarea dela Salonta, unde Duminecă s'a inaugurat statuia poetului Arany János.

Iată cum începe:

»In vremea din urmă s'au aranjat atâtea serbări naționale, că nici atenția cititorului nu le mai birue, deși nimeni n'ar putea să spună că

ar fi mare pofta noastră de a serba. Oare să fi aranjat atâtea serbători pentru a mai uita năcazurile? Deja înainte de serbare ne simțim ca altădată după serbare: *obosiți, desiluzionați, rău dispuși*. Cupeul, se înțelege, este plin cu jurnale, care sar una asupra alteia și asupra noastră (a unguirilor). Nu ne-am obișnuit pân'acum cu atacurile. Poate mai târziu. Și mai puțin s'a obișnuit conștiința noastră cu ura, bagatelizarea cu care se îndrăznește a scrie contra noastră aici, acasă și în străinătate. Și nici în fața acestor năcazuri nu știm să fim una. Ba chiar la serbări, *câtă răceală și înstrăinare!*

Va să zică »marele guvern național« nu mai are farmec, nu mai știe anima pe nici un »patriot«?

— **DI Vasile Goldiș între alegători.** Domnul deputat Vasile Goldiș își va ținea darea de seamă înaintea alegătorilor din *Slatina-Mureșană* Sâmbătă la 4 ore p. m. În drum dl Goldiș se va opri în comunele Bârzava, Căpruța, Dumbrăvița și Groși. În comuna *Baia* își va ținea darea de seamă Duminecă, la 10 ore a. m. iar în *Soroșag* în aceeași zi la 2 ore. De aci dl deputat va pleca la *Vărădia*, unde va avea loc o consultare cu fruntașii români de acolo.

— **Proiectul despre sufragiul universal.** »Keleti Ertesítő« are următoarea informație de importanță:

Ministrul Andrassy a renunțat de a se consulta cu ministrii, ori cu alți specialiști, înainte de a termina definitiv proiectul despre sufragiul universal, ci *il va prezenta de-a dreptul camerei, cel mai târziu în luna Februarie*. Proiectul e deja terminat și se bazează pe principiul, *că fiecare bărbat trecut de 24 ani, care știe ceti și scrie, are drept de vot.*

Deodată cu acest proiect se va prezenta camerei și un proiect despre o nouă arondare a cercurilor.

— **O nouă perchiziție domiciliară** s'a făcut astăzi în localul redacțiunii noastre, scrie »Gazeta« din Brașov. La ordinul procurorului din Târgu Mureșului, care a găsit delictul de agitație în poezia dlui I. Rodina »Limba noastră românească«, apărută în nr. 161 al »Gazetei Transilvaniei« din 20 Iulie (20 August n.) judele de instrucție din Brașov, Császár, însoțit de un notar și doi polițiști, s'a prezentat astăzi în localul redacțiunii noastre, făcând obișnuita perchiziție domiciliară.

— **Scrierea numelui de familie.** I. P. S. Sa mitropolitul dela Blaj, dr. V. Mihályi, a dat la 21 Iulie 1906 un circulariu, în care se atrage atențiunea tuturor celor din metropolia sa asupra necesității de a-și scrie numele de familie, așa după cum e scris în matricula botezaților, (precum dispune și legea iar nu cu ortografie maghiară. Ministrul de interne Andrassy față cu acest circulariu, a dat la 20 Iulie 1907 o ordonanță, în care îndrumă pe vicecomiții, ca să dispună a nu se lua în considerare numele scris pe petece de hârtie, lucru propus de cercularul din Blaj pentru a se evita schimonoselile oficianților, cari nu cunosc ortografia românească, ci să se observe strict cele cuprinse în punctul 5 al paragrafului 55 din instrucția pentru oficiile stării civile. Chestia aceasta o tratează foarte pe larg numărul din urmă al »Unirei«.

— **Greva dela 10 Octomvrie**, după știrile ce aduce »Népszava«, se va declara nu numai în capitală ci și în alte orașe mari ale țării, unde pretutindenea se va cere introducerea sufragiului universal, în favorul căruia se vor face puternice manifestațiuni.

— **DI ministru I. Brătianu, în Munții-Apuseni.** Ni-se scrie: Cu plăcere vin a vă încunoștința, că în ziua de 12 a l. c. orele 5 p. m. a sosit în orașelul nostru cu automobilul dl ministru de interne al României, Ioan Brătianu împreună cu doamna; au stat până în ziua de 15. În intervalul acesta au vizitat ghețarul dela Scărișoara, comuna Vidra și Săhodol.

În timpul cât a stat în Câmpeni, domnul ministru a fost vizitat de către tribunul Munților-Apuseni, Clemente Aiudean, însoțit de nepotul său Virgil Corcheșiu; am de remarcat că dlui ministru i-a făcut o deosebită plăcere putând cunoaște personal pe bravul erou, care cu toate că a ajuns la etatea de 88 de ani, s'a prezentat într'un mod voinicesc, istorisind domnului ministru toată biografia Munților Apuseni și a sa. În ziua de 15 la orele 8 a. m. domnul ministru și-a continuat voiajul mai departe, luând direcțiunea înspre Turda, la plecarea a fost întâmpinat de către tânărul Virgil Corcheșiu, care a predat doamnei un buchet de toată splendoarea având pe panglica tricoloră cu litere de aur următoarea inscripție: »In semn de dragoste« împreună cu fotografia bătrânului tribun și a nepotului său. Atât domnul ministru, cât și doamna au fost încântați de dragostea ce i-au arătat-o românii din Munții-Apuseni. Am de remarcat, că la predarea buchetului a fost un număr public.

Mulțumind de nenumărate ori tânărului Corcheșiu, automobilul s'a pus în mișcare străbătând strada ce duce spre Turda, care era așternută cu flori.

Sodomă. »Nagyvárad Ujság« de azi aduce amănunte privitoare la niște scârboase păcate sociale practicate în Oradea. Bogătanii, advocați, medici și alți intelectuali cu bani, aveau în mijlocul orașului aranjat în toată regula bordel, unde poftelor bestiale cădeau jertfă fete de 14 ani, și chiar mai mici, pe cari precupețele ticăloase le ademeneau, plătindu-le câte cu 50 coroane. Numitul ziar promite să dea și numele femeilor mizerabile cari cu multă rafinare stringeau fete sardanapalicilor ticăloși din oraș.

— **Dr. Nestor Porumb**, avocat, anunță că și-a deschis cancelaria advocației în Oradea-mare, strada Beöthy Ödön Nr. 4, vis-à-vis de catedrala gr. cat. Cu 1 Noemvrie a. c. n. însă va muta cancelaria pe strada Teleki nr. 5, a doua casă dela primărie.

— **Cuvântul de mulțumire** pe care-l publicăm azi din peana dlui dr. V. Lucaciu, a apărut în »Lupta«, numărul sosit azi la Arad.

— **Premiul Nobel.** Ziarul »London Tribune« află din Stockholm că premiul Nobel pentru literatură, va fi dat probabil în anul acesta poetului și romancierului englez Rudyard Kipling. Kipling, născut la Rombay în anul 1875 a scris o poemă și mai multe nuvele care a produs mare zgomot în toată Europa, în special acele publicate în Pal Mall Gazette, în Daily Chronicle și în Times în care se celebră gloria Englierei.

— **Din Sibiu** ni-se trimite spre publicare următorul aviz: Anunțăm pe cei interesați, că până la data de față nu am primit dela minister bilete de călătorie cu preț redus pentru membrii »Asociațiunii« cari vor participa la adunarea generală din Bistrița. Sosind aceste bilete vom trimite din ele fără întârziere dir. despărțămintelor și membrilor, cari a cerut direct. În cazul cel mai rău, primindu-le în momentul ultim, cei ce vor participa la adunare, vor putea să beneficieze de ele la reîntoarcere. Sibiu, 17 Septembrie 1907. Biroul Asociațiunii.

† **Nicolae Hubic**, fost oficiant la societatea căilor ferate austro-ungare, a răposat în comuna Dognecea în 9 Septembrie, în vârstă de 77 ani. În mormântarea s'a făcut în ziua de 11 Sept. după ritul bisericii gr.-or. Il jelește un brav tiner român: fiul său dr. Nicolae Hubic, candidat de avocat în Oravița, căruia îi trimitem sincere condolențe.

— **»Viața Românească«**, revista ieșană redactată de profesorii universitari C. Stere și dr. I. Cantacuzino, în numărul 8 (August) aduce articoli (literari și politici) și poezii, precum și corespondențe și notițe literare din peana celor mai distinși cugeători români. M. Sadoveanu termină nuvela sa »Insemnările lui Neculai Manea«, N. Iorgovan publică amintiri din Bucovina (1848), Al. Vlahuță publică o poezie (Nunquam ridenti), C. Stere un interesant stu-

diu: »Socialdemocratism sau poporanism?« Poetul Iosif începe traducerea lui Tanhäuser. Dr. V. Stănescu un articol de critică, nuvelistul distins Brătescu-Voinești o nuvelă (»Din carnetul unui jurat«). Urmează apoi corespondențe din Bucovina (C. Morariu), din Ardeal (Leandru), din Basarabia (Alexis Nour) și cronica bogată despre ultimele evenimente literare și politice.

— **Nimicirea unei bande de hoți în Cuba.** În apropiere de Cienfuegos, căpitanul Mayato a prins o bandă de hoți împreună cu conducătorul ei Gil Calderon. Gil Calderon fusese mai înainte locotenent în armata Cubel. Lupta a fost foarte înverșunată. Lui Gil Calderon i a reușit să scape cu rane grele, banda însă i-a fost nimicită aproape toată; au fost omorâți 37 de hoți. Din tabăra căpitanului Mayato au căzut 20 de oameni.

— **Aduc la cunoștință**, mult on. public, că am deschis birtul »888«. Bucătărie foarte gustoasă, burgheză maghiară. *Vinuri curate proprii. Bere de curte dela prima societate maghiară pe acții, pentru bere. Un pahar 16 fileri, pahar mare 24 fileri.* Rugând părtinirea mult on. public, rămână cu stimă **Répassy Pál.**

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub această numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de violele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare se nu întrebuințe acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drogheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

Concert, petreceri.

— **Reuniunea română de cântări din Sebeșul-săsesc** invită la »concertul« ce-l va da Sâmbătă la 21 Sept. (s. Măria) în sala cea mare dela hotelul »Leul de aur« din Sebeș cu concursul muzicii reg. 31 de inf. Inceputul la 8 ore.

Ultime informațiuni.

Socialiști poloni osândiți la moarte. *Varșovia, 18 Septembrie. Dintre cei 24 socialiști, acuzați că au vrut să organizeze revoluție în gubernia Radom, 9 au fost osândiți la moarte prin ștreang, 2 la 8 ani muncă silnică, ceilalți, între cari 2 femei, au fost achitați.*

BIBLIOGRAFIE.

A apărut în »Biblioteca pentru toți« nemuritoarea capd'operă a lui Al. Dumas-fiul: »*Dama cu camelii*«.

»*Dama cu camelii*« e una dintre acele scrieri care înbogățesc o literatură prin simțirea adâncă, prin nobleța simțemintelor, prin împrejurările sociale, ce ea descrie. Acest roman e o povestire adevărată; eroina a trăit, și a fost cunoscută de către mulți din contemporanii ilustrului romancier. Margareta Gautier, a fost o femeie a căreia iubire nenorocită a sguđuit sufletul scriitorului, îmbiindu-l să scrie romanul ce îl cetii astăzi Verdi. unul dintre cei mai iluștrii compozitori ai lumii, a închinat tot acestei iubiri, opera sa nemuritoare: »*Traviata*«.

Nu e literatură în care »*Dama cu camelii*« să nu fie tradusă.

Și credem că am îndeplinit o datorie, răspândind și noi astăzi, prin numerile 280—282, această mișcătoare și vestită scriere. Prețul 90 bani, și se găsește de vânzare mai la toate librăriile din țară. (*»Biblioteca pentru toți.«*)

A apărut: I. C. Panțu: *Știința conturilor sau contabilitatea în partidă dublă*, un volum de I—VIII+323 pagini octav mare. Cartea aceasta este scrisă pe baza teoriei nouă matematice și este menită de a face bune servicii ori și cui

se va interesa de știința contabilității. Un avantaj mare oferă explicările populare, ce s'au dat, precum și multele exemple lămurite. S'a purces în mod inductiv la compunerea acestei cărți, începând cu exemple de tot ușoare și continuând gradat cu exemple tot mai grele, până se explică complet această știință frumoasă și utilă pentru poporul nostru. Regulele sunt extrase din exemplele indicate în carte. Se recomandă membrilor din direcțiunea băncilor, celor ce au să facă revizii și control la socoteli, celor ce administrează averi sau poartă socoteli publice sau private, contabililor de specialitate și tuturor cari au daravere comerciale. — Se poate procura direct dela librăria Ioan I. Ciurcu, Brașov cu prețul de patru coroane.

A apărut Nr. 9 (Anul III) din »*Economia*«, foaia economică ilustrată ce apară în Caransebeș odată pe lună sub redacția dlui magistrul silvanal Alexandru Diaconovich. Cuprinsul: Din necazurile noastre; Pășunatul munților; Conservarea ouălor; Higiena pielei la animale; Recolta anului 1907; Laptele și tuberculoza. Varietăți și informațiuni. Abonamentul pe an 4 cor., pe jumătate an 2 cor., un număr 40 fileri. Pentru România 5 lei pe an.

»*Ullranda*« de Carmen Sylva, dramă în două acte, în versuri, traducere de A. Steurman. »*Biblioteca pentru toți*« No. 275. Prețul 30 de bani. Frumoasa dramă a M. S. Reginei Elisabeta e una din cele mai puternice creațiuni izvorite din fantazia nespuse de bogată și fecundă a Augustei scriitoare.

Eroii piesei sunt figuri din timpuri și locuri depărtate; dar pasiunile ce se frământă în sufletele lor, acțiunea pe care o desfășoară sunt atât de omenești și de vii, încât ne captivează din primele momente și ne mișcă profund.

Atât pe scenele germane cât și pe acele românești — la Iași în prezența M. M. L. L. și apoi la Teatrul Național din București — rolul »*Ullrandai*« a fost creat de marea artistă Agata Bărescu și a obținut un succes strălucit.

Această carte nu va lipsi de sigur din colecția numeroșilor admiratori ai genialei scriitoare și Reginei Carmen Sylva.

De vânzare la mai toate librăriile din țară. A se cere gratis catalogul complet al acestei Biblioteci la Librăria Alcalay — București.

»**Secretul podgoreanului**« este titlul unei lucrări de merit al cărei autor e dl *Nicolae Cosma* din Brăila. Cartea, de interes pentru toți românii, se află de vânzare la librăriile din România și se poate comanda prin dl P. Simtion, librar, Arad. Prețul 5 lei.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 18 Sept. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Oct. 1907 (100 klg.)	22.82—22.84
Secară pe Oct. 1907	19.32—19.34
Ovăs pe Oct.	16.26—16.28
Cucuruz pe Mai 1908	13.64—13.66

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	22.94—22.96
Secară pe Oct. 1907	19.44—19.46
Ovăs pe Oct.	16.32—16.36
Cucuruz pe Sept. 1907	13.72—13.76

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu	
De Tisa — — — —	21 K. 35—23 K. 30 fil.
Din comitatul Albei — — — —	21 » 85—22 » 80 »
De Pesta — — — —	21 » 55—23 » — »
Bănățenesc — — — —	— » — » — »
De Bacica — — — —	22 » 35—23 » 30 »
Săcară — — — —	18 » 95—19 » 25 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 85—16 » 05 »
» de cvalitatea II — — — —	15 » 65—15 » 85 »
Ovăs » » I — — — —	16 » 65—16 » 80 »
» » » II — — — —	16 » 15—16 » 50 »
Cucuruz vechiu — — — —	— » — » — »
» nou — — — —	13 » 60—13 » 80 »

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

**Farmacia „MARIA AJUTATOARE“
a lui RUDOLF IANER**
Temesvár-Gyárvaros, Fötér 70.

Discretă și zilnică expediție cu posta. ☒ Telefon 476.

„IANER“

Cremă neunsuroasă. Cel mai nou produs igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de tălferbintei, sgrăbunțele și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. **1 tegulă . . . 1 coroană.**

- „laner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la balu. saloane și de zilnic folos, carea acopere creșturile și e cu totul nesticăcioasă. ♦♦ In culorile: roză, albă și cremă. **1 cutie . . . 1 coroană.**
- „laner“ săpun. **1 bucată 60 bani.**
- „laner“ pastă de dinți. **1 doză, 1 coroană.**
- „laner“ apă de gură. Bună pentru dinții scorburoși și gingiile burețoși, contra mirosului greu de gură. **1 sticlă, cor. 1.40; jum. sticlă, 70 bani.**
- „laner“ esență de păr. Excelentă pentru înlăturarea mătrefei și contra căderii părului. **1 sticlă, 1 cor. 30 bani.**
- „laner“ pomadă. pentru creșterea părului. **1 tegulă 4 coroane.**
- „laner“ vâpseală de păr. pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e eschisă. La comanda să se înteze că părul încărunit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet ori băl). **Un carton 4 coroane.**
- „laner“ apă blondină. Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. **1 sticlă 4 coroane**

Fluidul pentru reumatism și gichtă al doctorului Hoffmann.
Medicament folositor de ani îndelungași împotriva gichtului, reumei, dureri de nervi, levrăgici, reume dureri de mușchi, exudate ischias, scriștură membrilor, înțepenirea mușchilor și coardelor schilăvire și a durerilor din crucea spre dinți. **1 sticlă, 80 bani**

Tusa, Lomboanele lui Dr. Oppolezer.
Mijloc foarte bun contra catarului organelor de respirație, contra tusei și a răcelii la gât, a catarului de plămân, a greii respirației. **1 cutie 80 b**

Pilulele curățitoare de singe ale lui Dr. James. Pilulele acestea curățesc singele, iritează activitatea intestinelor și ajută lucrarea scaunului, depărtează toate surcările rele, fierca stricată și rămășețele rămase dela alte boale. **80 bani**

Balsam Dr. James. Balsamul acesta încălzește rânza și singele îngreuiat, depărtează așchii, flegma și firea superflua și prin aceasta produce o mistuire proaspătă, prin urmare aduce și mistuirea rânzei (stomacului) în mișcare nouă și poartă la mișcare și beaură. Balsamul acesta depărtează vânturile, sporțește activitatea intestinelor, delătură rădicarea din stomach, amaraciunea, greștia, durerrea de cap și amețeaia. **1 sticlă, 80 de bani**

Unsoare de râie, — a prof. Kaposi.
Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la râie, ci și la tot felul de creșcenții de ale pielii. **1 tegulă, 1 coroană**

Preservativ pentru galițe. Mijloc probat contra epidemiiilor gănilor, găștelor, rătălor, cucilor, etc. **Prețul unui pachet: 1 cor. 40 bani.**

Blister (unsoare roșie englezăscă) contra înșurărilor cronice dela încheieturi, a durerii moarte și a căformităților de picioare și tot soiul de boale de oase. **1 teg. mică 1 cor., 1 mare 2 cor.**

Unsoare de umflături. Cu adevărat umitor folositoare la cucuie de gogoșe, burșele de gogoșe, la umflăturile de la sprâncene, de la picioare, de la urechi, etc. **1 tegulă 1 cor.**

Prav de cai. contra tusei, ofiței și sgrăclilor, mai departe contra catarului, lipsei de apete, etc. **1 pachet 80 bani.**
Prav elvetian de vite. contra tusei, relei mistuirii, lipsei de apete, pentru curățirea singelui, etc. și la vaci pentru îmbunătățirea lapteului. **1 pac. 80 bani.**

Prav de râie. Contra râiei și diferitelor boale ale animalelor de casă. **1 pachet, 60 bani.**

Balsam de rane. Pentru rane și fistule rău gra nulate, învechite și alte diferite rani. **1 cutie 80 bani.**

Prav de porci. Recomandabil — la lipsă de apete, provocată de reaua mistuire, mai departe contra tusei și a vierșilor. **1 pachet, 80 de bani.**

Pentru înșurări cronice de la încheieturi etc. preparațiile lui Rudolf Ianer.

Farmacia „Maria ajutorătoare“ a lui R. Ianer, Temesvár-Gyárvaros Fötér 70.

**Anunț
Candidat de avocat
(și începător)**

afllă imediat aplicare în cancelaria subsemnatului.
Cunoștința limbei germâne preferit.
Dr. Valer Gaitia, adv.
Buziașfürdő.

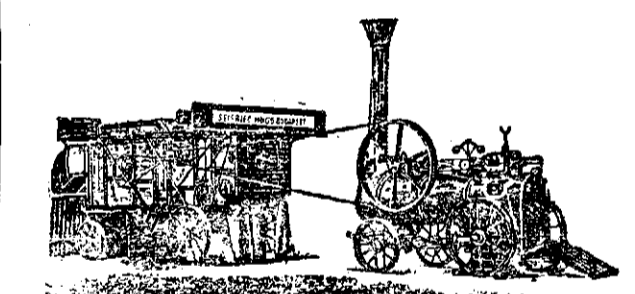
**Prima Societate de Credit Funciar
Român din București.**

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 28 Septemvrie a. c., urmează a se ține licitație prin oferte închise și fără drept de supralicitare, la sediul acestei Societăți, strada Colței Nr. 27, București, pentru vânzarea de veci a moșiei Căiuți din comuna Căiuți, plasa Trotuș, județul Bacău. Intinderea totală a acestei moșii este aproximativ de 4782 fălci sau 6848 ha. din care:
Ca 5203 ha. pădure, cea mai mare parte seculară, esențe fag, stejar și rășinoase,
Ca 597 ha. arătură,
» 294 » fâneață,
» 292 » pășune,
» 35 » vii,

iar restul livezi de pomi. locuri în sate, râpi, ape și prunduri.
Licitația va începe dela suma de lei 1.900,000 (un milion nouă sute de mii lei).
Garanția cerută la licitație este de lei 50,000 (cincizeci mii lei) în scrisuri funciare rurale.
Condițiunile speciale pentru vânzarea acestei moșii se pot vedeă la sediul Societății în orice zi de lucru între orele 11 a. m. până la 6 p. m. Ele fac parte integrantă din contract.
Ofertele trebuiesc făcute pe formularele date de Societate la care se găsesc alăturate condițiunile speciale de vânzare.
Vânzarea rămâne definitivă numai după aprobarea Consiliului de Administrație.

Direcțiunea.

**Provisiuni de mașini cu vapor
LOCOMOBILE
făcător de jirezi de paie**
în formă întrebuintată și cu dregere
se pot căpăta pe lângă condiții de plătire foarte favorabilă la firma
SEIFRIED HUGÓ
BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Dr. Vajda Iván
și-a deschis
cancelaria advocațională
în Arad,
în piața Andrassy nr. 17.
(Casa Reinhart).

Dr. Kuffn Alfréd

și-a deschis
● cancelaria advocațională ●
în Arad,
strada Haszinger număr 3.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

E singura mângăiere pentru cei ce sufer de podagră ischiași și reumă.
Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

DI învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélcseh. Îmi scrie următoarele:
Spiritul de ghiată l'am primit cu multă plăcere; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsca, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce sufer.

Mai cer 3 sticle mari.
Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.
La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.
Minunatul **Spirit de ghiată** a întrecut D-Tale — **Spirit de ghiată** toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő Josif László, paroch.
Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul **Spirit de ghiată (jégzesz)** cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.
Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

A tkár Bander Gábor, măsar.
E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e lăudat **spiritul de ghiată.** Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.
Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar
HATVAN.
3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.
Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.
Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.
Pe postă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.
Să ne ferim de imitațiuni.

„VICTORIA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
SOCIETATE PE ACȚII Fondată la anul 1887.
Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2 (vis-à-vis de primărie) casa proprie.
Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.
 Capital societar 1.200,000— Cor. || Depuneri spre fructificare . . . 6.000,000— Cor.
 Fond de rezervă 900,000— Cor. || Circulațiunea anuală . . . 150.000,000— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termin de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la zece mii de coroane, după starea casei, să plătesc și fără de abdicere.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad
 • cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¼, 4½, 4¾ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spese de intabulare, convertez datoriile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utcza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

In atențiunea celor cari zidesc!

Aduc la cunoștința celor interesați, că în ferma mea de zidit din **Radnai-ut 22** (telefon 393) și în cancelaria mea de arhitectură (telefon și pentru comitat 264) se pot procura și căpata

ȚIGLE (cărămizi)

calitatea cea mai bună arse în cuptorul meu de curând zidit, tot așa **treiste** pentru tovine în ori ce calitate. Primesc zidiri de ori ce soi, — planuri și ecsecutarea lor pe lângă prețurile cele mai moderate. Schițe fac gratuit.

Cu stimă;

Probszt Mihály

zidar și fabricant de țigle. Arad, Str. Ferdinand Nr. 1-a.

Recomand tuturor fierbătorilor de rachiu și de spirt

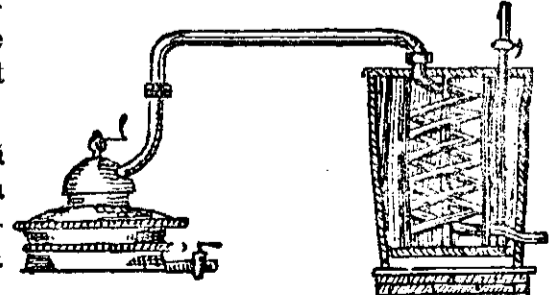
căldările

mele cele mai nouă și de construcția cea mai nouă, brevetate, făcute după sistem propriu.

Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachiu pregătesc în atelierul meu injectoare practice, de sistem propriu, contra peronosperii. Țin totdeauna în magazinul meu cantitate mai mare de injectoare, ca să pot satisface momentan comanda mai mari. Afară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă de aramă, pregătite de mine, cu prețul cel mai culant. Trimet franco prețuri curente ilustritate.

MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar
 UJVIDEK, strada Lázár nr. 14.

Telefon 585.

Adresa telegrafică: Reppmann, Arad

Atelier de arhitectură alui Reppmann Gyula

architect.

Cancelaria de arhitectură și întreprinderi de zidire:

Cancelaria filială:
ARAD, Weitzer János-u. 13
(peste drum de poșta principală).

Cancelaria principală:
BUDAPEST
Baross-utca 46.

Primește tot felul

de lucrări de biurou în cadrul arhitecturii.

Planuri în stilul cel mai modern, precum și planul cheltuelilor, se angajază la prețuri ș. a.

Servește tot felul de lămuriri pe terenul arhitecturii.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru prevedere cu apă și iluminare ^{precum} și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmeticiuri franțuzești și englezești.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui

VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de poștă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat
se trimite gratis și franco.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre,
întreprindere de sticlărie (Hotelul „Pannónia“).

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

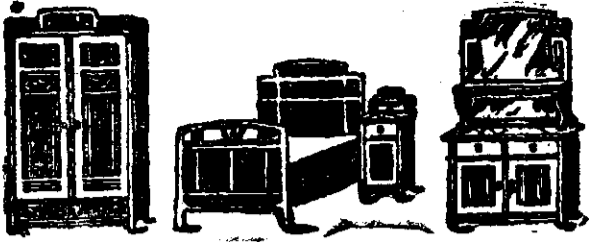
Iăcătuș de edificii, canale și apeducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grillage la fluviu,
trepte, balcoane, și pentru bănci.

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apeducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scăzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de tuburi de piatră smălțuită.

TELEFON Nr. 87.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin izvor de a procura mobile
e în **TIMIȘIORA.**

Mare magazin cu tot felul de **mobile** pentru **mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc.**, dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru **biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard** după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

În așteptarea comandelor, rămân

cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár

Oravicza

Gyárváros, 3 király-u. 6.

Fő-utca.

Inchiriere de hotel și ospătărie

Incunostiințez onoratul public din loc și jur că am închiriat

hotelul și ospătăria

„**PROKOPECZ**”
de lângă gară,

pe care o conduc mai departe. Deoarece năzuința mea e ca onorații mei oaspeți să fie totdeauna mulțumiți, cer sprijinul și părținirea tuturor.

Horváth Sándor

hotelier și ospătar.

Prăvălie nouă! **Fischer Mór** Prăvălie nouă!
ARAD
Piața Andrassy 20.
(Palatul Fischer Eliz.)

Magazin bogat asortat de cele mai bune
articoale de porțelan

sticlă,

LĂMPI

RAME,

argintărie-china și alpaca

obiecte de lux și tacâmuri.

Jucării de copii. Păpuși.

TRUSOURI DE MIRESE.

Cel mai bun izvor pentru obiecte de ocazie și cadouri.

Rame din cele mai frumoase, se pregătesc repede și punctual.

Serviciu prompt și cu atenție!

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de frumșetate la expoziția din 1900 Paris a fost premiata.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice califelată. Un borcanel 1 cor. 40 fl.

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de pân' acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. O șcatulă 1 cor. 40 fl.

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fl.

De vândut în laboratorul chemical a lui

Temesváry József, apotecar

SZEGED, Petöfi Sugár-ut

și la **Török József, apotecar, Budapest, Király utca.**

In atențiunea
proprietarilor de pământ, notarilor,
învățătorilor și a publicului călător!

In cafeneaua mea

„**MOTOR**”

Arad, str. Boros Béni (casa Yanicsek)

(în apropierea gării de motor), oricine se poate distra plăcut. — În toată ziua muzică.

Buffé rece și beuturi excelente.

Prețuri solide și serviciu punctual.

Deschis până dimineața.

Rugând sprijinul tuturor, sunt

cu stimă:

Lukács Fülöp László,
calegiu.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără
pentru prețul cel mai mare
de zi, ori schimbă pentru alte
obiecte de aur și argint.

La administrația „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărți:

Almanahul „Petru Maior”	Cor. 4.—
„La Roma” de I. Russu-Șirianu	” 2.—
„Stropi de roauă”	” 1.—
„Aur” Const. Hodoș	” 1:50
„Amicul Poporului” Titu Vuiculescu	” 1.—
Popescu. „Petru Cazaucul”	” 1:60
Chendi: „Ioan Botezătorul”	” 1.—
Chendi: „Zece ani de mișcare lit.”	Cor. 1.—
Slavici: „Vatra părăsită”	” 1:50
Dr. Szabó: „Drepturile și datorințele”	” 5:20
Ardeleanu: „Buchetul meu”	” 1.—
ditto „Lupta pentru drept”	” 2.—
ditto „Judecătorii cu juratii”	” —80

La fiecare carte să se adauge 10 fl. porto.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA ÎN 1896

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI

G. P. PANTELIĆ in SEMLIN
(ZIMONY)

FIRMA FONDATĂ ÎN 1854.

FIRMA FONDATĂ ÎN 1854.

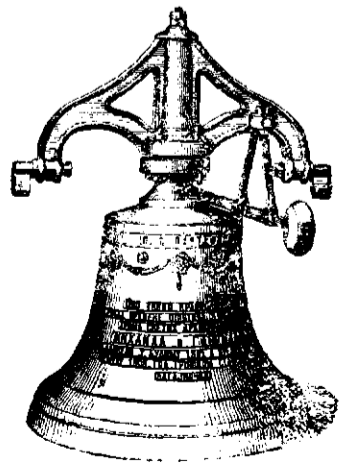
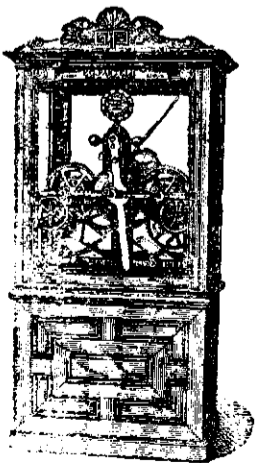
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă. — — — — —

Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericeilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

Dela mine se pot procura
mașini de cusut, economice și biciclete

cu prețurile cele mai reduse și

pe lângă solvire în rate.

Atelier reparator mechanic. Reparări se eful-tuesc grabnic și punctual și în provința.

Falk Imre,

Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 30.
Széchenyi-tér 39.

